

FRUIT ETENDE SLAGEN.

Door: A.B. van Woerkom, Volkerakstraat 19-bis,
3522 RB Utrecht

Inhoud: Inleiding - Fruit etende slangen - Summary
- Literatuur.

INLEIDING

Het gebeurde nogal eens dat een geïnteresseerde kennis vol bewondering (of afschuw) voor mijn terrarium naar mijn *Boa constrictor* stond te kijken en plotseling vroeg: "Wat eten ze nou eigenlijk, aardappels of zo?"

Dan glimlachte ik meewarig en legde de persoon geduldig uit dat slangen geen geschikt gebit en maagdarkanaal hebben om plantaardig materiaal te eten en dat het vleeseters zijn.

De meewarige glimlach is er echter niet meer bij sinds een collega van me, de vleermuisspecialist Dr. A.M. Voûte, vertelde dat hij in midden Frankrijk een doodgereden slang had gevonden, waar de opengebārsten ingewanden met een vijftiental groene kruisbessen uitpuilden!

Dit voor mij ongelooflijke verhaal deed me naar de literatuur grijpen om te zien of er meer van zulk soort gevallen bekend zijn.

Het bleek dat vooral de engelsman Irvine in 1953 en 1954 in het British Journal of Herpetology een aanzet heeft gegeven tot het opsporen van gevallen van slangen die wel eens vruchten eten.

FRUIT ETENDE SLAGEN

Ik ben de volgende gevallen tegengekomen:

1. Dr. Nelly de Rooij (1917) schrijft over *Acrochordus javanicus* dat hij zich voedt met waterkevers en vruchten. Zij schrijft er echter niet

bij hoe zij aan deze gegevens komt. Andere auteurs geven als voedsel namelijk "vis" op.

2. Dalziel (1937) beschrijft hoe van slangen in tropisch west Afrika verteld wordt dat ze in bomen (*Vitex micrantha*) klimmen om de vruchten te eten.
3. Sivatosh Mookerjee (1947) beschrijft hoe een vier meter lange *Python molurus* betrappt werd toen deze bezig was een mango te verzwelgen. Tijdens het villen werden in de slokdarm nog vier mango's ontdekt, waarvan de schil krassen van de tanden van de slang droeg. Het feit dat de slang vijf mango's gegeten had bewijst dat het eten van deze vruchten geen toeval was. Waarschijnlijk heeft de geur van de rijpe vruchten de slang verleid er een paar op te eten.
4. Volgens Irvine (1953) wordt aan de Goudkust door de plaatselijke bevolking verteld dat bepaalde slangen verzot zijn op de vruchten van *Capparis tomentosa* en *Capparis corymbosa*.
5. Zelf ontdekte Irvine (1953 en 1954-a) in de maaginhoud van een eieretende slang (*Dasypeltis* sp.) enkele pitten van *Momordica foetida*, een gele vrucht gevuld met een zacht rood vruchtvlees. De lokale naam van deze vrucht betekent "slangenvoedsel".
6. Salmon (1954) meldt dat hij aan de Goudkust twee inboorlingen een slang zag doden. Bij inspectie van de bek bleek daar een rode pulp aanwezig te zijn, die, volgens de inboorlingen, van een vrucht afkomstig was, die veel door slangen gegeten werd. Salmon vertelt verder dat dit in een extreem droge periode gebeurde en dat de slang op deze manier waarschijnlijk zijn dorst leste.

7. De zuidafrikaanse herpetoloog Walter Rose (1954) vertelt dat hij van Alastair Graham uit Kenia vernam dat één van diens knechten drie keer had gezien dat een python tomaten plukte van een tomatenstruik.
8. Bij het controleren van een dode eieretende slang (*Dasypeltis scabra*) ontdekte P.B. Stones in de maaginhoud de zaden van de vrucht *Momordica foetida* (Irvine, 1954-b).
9. En dan tot slot de waarneming op 20 juli 1980 van Dr. Voûte, van een slang die zo'n 15 groene kruisbessen (*Ribes grossularia*) bleek te hebben gegeten.

Het was een dier van ruim 1 m lang, en werd gevonden op de weg voor Château de Saulière te St. Péreuse, dat in het Département Nièvre, tussen Nevers en Dijon ligt.

Toen hij enige tijd later terug kwam om foto's te nemen, bleek het dier midden op de weg te zijn gelegd en was het finaal tot moes gereden. De biotoop was een bosrijk coulissen-landschap met akkers en grazige hooilanden, na een aantal zeer regenrijke dagen.

Uit de beschrijving van de slang blijkt dat het vrijwel zeker een aesculaapslang (*Elaphe longissima*) moet zijn geweest, daar de twee andere grote slangen die in midden Frankrijk voorkomen (*Natrix natrix* en *Coluber viridiflavus*) afvallen, omdat die een andere tekening hebben.

Het wordt tegenwoordig steeds meer bekend dat allerlei roofdieren wel eens vruchten of gras eten. Uit bovenstaande waarnemingen blijkt dat ook slangen wel eens (voor hun) abnormaal voedsel tot zich nemen.

Ik geloof dat het erg nuttig zou zijn als we tijdens onze vakantie de maaginhoud van doodgereden (of doodgeslagen) slangen eens zouden bekijken.

Ik denk dat dat nog wel eens interessante gegevens kan opleveren.

SUMMARY

Fruit eating snakes.

The author reviews the cases of fruit eating snakes in the literature.

A new case is added to the list: an *Elaphe longissima* was found in St. Péreuse (Département Nièvre) in France. This snake was run over by traffic and about 15 gooseberries bulged out of the bowels.

LITERATUUR

- Dalziel, J.M., 1937. Useful Plants of West Tropical Africa. Crown Agents for the Colonies, London. p. 458.
- Irvine, F.R., 1953. Herbivorous snakes. Brit. J. Herpetol., Vol. 1 (9): 173.
- , 1954-a. Herbivorous snakes. The Nigerian Field, Vol. 19 (3): 137-138.
- , 1954-b. Brit. J. Herpetol., Vol. 1 (11): 226-227.
- Mookerjee, Sivatosh, 1947. Mango-fruit on the menu of the common python (*Python molurus*). J. Bombay Nat. Hist. Soc., Vol. 46 (4): 733.
- Rooij, Nelly de, 1917. The Reptiles of the Indo-Australian Archipelago, II: Ophidia. E.J. Brill Ltd., Leiden. p. 43.
- Rose, Walter, 1954. Brit. J. Herpetol., Vol. 1 (11): 225.
- Salmon, F., 1954. Herbivorous snakes. Brit. J. Herpetol., Vol. 1 (10): 193.